

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

**ĮSAKYMAS
DĖL PRITARIMO ŠAKIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „KLEVELIS“ IKIMOKYKLINIO
UGDYMO(SI) PROGRAMAI**

2021 m. spalio d. Nr. AT-
Šakiai

Vadovaudamasis Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“, 3 punktu, Šakių rajono savivaldybės tarybos 2021 m. spalio 22 d. sprendimu Nr. T-285 „Dėl įgaliojimų Šakių rajono savivaldybės administracijos direktoriui suteikimo“ bei atsižvelgdamas į Šakių lopšelio-darželio „Klevelis“ direktorės Vilijos Butikienės 2021 m. spalio 11 d. prašymą R2-25,

p r i t a r i u Šakių lopšelio-darželio „Klevelis“ ikimokyklinio ugdymo(si) programai „Vaikystė be sienų“.

Šis įsakymas per vieną mėnesį nuo sprendimo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyriui adresu: Laisvės al. 36, Kaunas, arba Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams adresu: A. Mickevičiaus g. 8A, Kaunas.

Administracijos direktorius

Dainius Grincevičius

Parengė
Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus
vyriausioji specialistė

Ingrida Kasparavičienė
2021-10-25

PATVIRTINTA:
Šakių lopšelio-darželio
„Klevelis“ direktorės
2021 m. lapkričio d. įsakymu
Nr. VK-

ŠAKIŲ LOPŠELIO - DARŽELIO „KLEVELIS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PROGRAMA

VAIKYSTĖ BE SIENŲ

1-6 METŲ VAIKAMS

Šakiai
2021 m.

Ikimokyklinio ugdymo programą atnaujino sudaryta darbo grupė (2020 m. gruodžio 30 d. Įsak. Nr. VK-60) :

1. Vilija Butikienė, direktorė,
2. Eglita Plaušininė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui,
3. Inga Sorakienė, ikimokyklinio ugdymo pedagogė metodininkė,
4. Dialeta Bendoraitietienė, ikimokyklinio ugdymo pedagogė metodininkė,
5. Daiva Masteikienė, vyr. ikimokyklinio ugdymo pedagogė,
6. Skirma Virbylienė, vyr. ikimokyklinio ugdymo pedagogė.

TURINYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS	4
1.1. Informacija apie ugdymo įstaigą	4
1.2. Vaikai ir jų poreikiai	4
1.3. Švietimo teikėjo savitumas	4
1.4. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas	5
1.5. Regiono savitumas	6
1.6. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai	6
1.7. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą	7
1.8. Programos teisinis pagrindimas	7
II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI	8
III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI	9
IV. UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS	10
V. UGDYMO TURINIO PLANAVIMAS	16
VI. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS	16
6.1. Vaiko pasiekimų vertinimo samprata	16
6.2. Vertinimo paskirtis	16
6.3. Vertinimo pagrindimas	19
6.4. Vertinimo nuostatos	19
6.5. Vertinimo rezultatai	19
VII. NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI	21
PRIEDAI	22
PRIEDAS 1	23
PRIEDAS 2	24
PRIEDAS 3	27
PRIEDAS 4	32

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Informacija apie ugdymo įstaigą

Pavadinimas – Šakių lopšelis-darželis „Klevelis“, (toliau tekste – lopšelis-darželis „Klevelis“). Lopšelis-darželis „Klevelis“ įsteigtas 1981 m. rugsėjo 9 d. Teisinė forma – Šakių rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga, viešas juridinis asmuo, turintis savo antspaudą ir sąskaitą banke. Įstaigos kodas - 190831586. Grupė ir tipas – ikimokyklinio ugdymo mokykla. Pagrindinės veiklos kryptys – ikimokyklinis ugdymas, kodas 801010, vykdant ikimokyklinio ugdymo programą; priešmokyklinis ugdymas, kodas 802010, vykdant priešmokyklinio ugdymo programą. Ugdymo kalbos – lietuvių. Adresas – Šaulių g. 20, Šakiai, LT-71117, tel. (8 4345) 60185, faksas (8 345) 60186, el. pašto adresas klevelis@sakiai.com, interneto svetainės adresas www.sakiuklevelis.lt.

1.2. Vaikai ir jų poreikiai

Ikimokyklinio ugdymo programa (toliau tekste – Programa) siekiama tenkinti pagrindinius ikimokyklinio amžiaus vaiko poreikius: saugumo, sveikatos, judėjimo, žaidimo, bendravimo, bendradarbiavimo, pažinimo, saviraiškos. Ikimokyklinio ugdymo programa skirta vaikams nuo 1 iki 6 m., jų šeimoms ir pedagogams. Lopšelio-darželio „Klevelis“ ikimokyklinio ugdymo programos turinys orientuotas į vaiko interesų bei poreikių plėtojimą ir naujų atsiradimą, amžiaus tarpsniui vaiko gebėjimų nuoseklų ugdymą(si), ekologinių-gamtosauginių ugdymo idėjų puoselėjimą, gerbiant vaiko pasirinkimą, tenkinant pagrindinius prigimtinius (saugumo, aktyvumo, žaidimo, bendravimo, savivarbos, saviraiškos) ir specialiuosius (gabių bei socialinės atskirties šeimose augančių) vaikų poreikius.

1.3. Švietimo teikėjo savitumas

Esame atvira visuomenei, nuolatinei kaitai įstaiga, kurioje vyrauja tolerancija bei pagarba vienas kitam, mokanti mokytis ir mokyti. Lopšelis-darželis „Klevelis“ savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymu, Vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos bei steigėjo norminiais teisės aktais, Įstaigos nuostatais bei įstaigos strateginiu planu ir metine veiklos programa. Lopšelyje-darželyje veikia 8 grupės, nuo 2021-09-01 veiks 9 grupės. Ikimokyklinio ugdymo įstaiga dirba 10,5 valandos (7.00-18.30 val.). Veikia 1 prailginto buvimo grupė ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikams (7.00 – 19.00 val.). Lopšelyje-darželyje ugdymo(si) procesas orientuotas į visuminį vaiko ugdymą(si), skatinant komandinį darbą, tėvų įsitraukimą rengiant ir įgyvendinant projektus, kurie sudaro galimybes kurti šiuolaikiškas ugdymo(si) sąlygas bei tobulinti ugdymo(si) procesą. Ugdytiniais suteikiama pasirinkimo laisvė, daugiausia dėmesio skiriama ne rezultatui, bet ugdymo (si) procesui per patirtį. Viena pagrindinių sąlygų nulemiančių visuminio vaiko ugdymo sėkmę - geranoriška šeimos ir

pedagogų sąveika. Lopšelyje-darželyje įgyvendinamos socialinių įgūdžių prevencijos programos: „Zipio draugai“ (priešmokyklinio ugdymo grupėse) ir Šakių lopšelio-darželio „Klevelis“ Emocinio intelekto ir socialinių įgūdžių ugdymo (si) programa.

Darželyje vyksta jogos užsiėmimai vaikams, kuriuos veda meninio ugdymo pedagogė, diegiamos S. Kneipo sveikatinimo filosofijos, STEAM metodikos idėjos bei taikomi lauko pedagogikos principai. Jais remiantis įkurta mišraus amžiaus (3 – 6 m.) lauko grupė. Čia didesnė ugdymo proceso dalis vyksta gryname ore. Ryte vaikai pasitinkami kieme, vyksta mankšta, ryto ratas, aptiriamos dienos veiklos. Ugdymoji veikla organizuojama kiemo terasoje, taip pat išnaudojamos darželio teritorijoje esančios erdvės. Gryname ore vaikai ugdosi, žaidžia, sportuoja, esant šiltesniam orui ir muzikuoja. Taikomas patirtinis ugdymas/sis gamtoje tyrinėjant, stebint, metų laikų kaitą, susiduriant su iššūkiais, pratinantis įveikti sunkumus. Grupės patalpose vaikai valgo, ilsisi/miega, kitą laiką leidžia gryname ore. Vakare į namus išlydimi lauke.

Visose grupėse naudojamos šiuolaikiškos edukacinės, informacinės ir komunikacinės technologijos, robotukai, šviesos lentos, sensorinės technologijos. Plėtojama bendruomenės informavimo sistema: informacija talpinama įstaigos internetinėje svetainėje, darželio facebook puslapyje, uždarose facebook grupėse, įdiegtoje elektroninio dienyno sistemoje „Mūsų darželis“.

Siekiant nuolatos tobulėti įstaiga bendrauja ir bendradarbiauja su „Varpo“ mokykla, Šakių rajono meno mokykla, Šakių miesto viešąja biblioteka, Zanavykų muziejumi, Gelgaudiškio specialiuoju centru „Šaltinis“, Šakių lopšeliu – darželiu „Berželis“, Sintautų vaikų lopšeliu-darželiu „Vyturėlis“, Gelgaudiškio darželiu „Eglutė“ ir kitais rajono darželiais, Klaipėdos lopšeliais – darželiais „Švyturėlis“ ir „Žiogelis“, Alytaus lopšeliu-darželiu „Šaltinėlis“, Airijos Dublino lituanistine mokykla „4 Vėjai“, Islandijos lituanistine mokykla „Trys spalvos“. Šakių visuomenės sveikatos biuru, Šakių ŠPT, VŠĮ „Vaiko labui“, Šakių priešgaisrine gelbėjimo tarnyba, Šakių rajono policijos komisariato bendruomenės pareigūne, VŠĮ "Mena meną". Įstaiga atvira tėvams, kolegoms, mokiniams, studentams. Jie visuomet laukiami grupėse, kasdieninėje vaikų veikloje, šventėse, sportinėse varžybose, konkursuose bei išvykose.

1.4. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Lopšelyje-darželyje „Klevelis“ dirba kvalifikuoti pedagogai, siekiantys užtikrinti kokybiškas ir šiuolaikiškas ugdymo paslaugas, gebantys keistis, aktyviai ieškantys naujovių ir jas įgyvendinantys. Kiekvienais metais kryptingai vyksta pedagoginio ir nepedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimas. Įstaigos darbuotojams sudarytos visos sąlygos kelti profesinę kvalifikaciją. Siekiant puoselėti orumą, pasitikėjimą savimi bei savo sugebėjimais, suprasti savo, kito jausmus ir poreikius, numatyti poelgių pasekmes ir t.t. pedagogai, specialistai ir kiti darbuotojai turi galimybę dalyvauti ne

tik nuotoliniu būdu vykstančiuose mokymuose, vykti į respublikoje, apskrityje rengiamus seminarus, konferencijas, bet ir dalyvauti įstaigoje rengiamuose kvalifikaciniuose mokymuose.

Pedagogai nuolat kelia savo kvalifikaciją seminaruose, renginiuose, aktyviai dalyvauja konferencijose, metodiniuose užsiėmimuose, geba pagrįsti savo veiklą, ją sisteminti ir skleisti pozityviąją darbo patirtį. Aktyviai bendradarbiauja su bendruomenės nariais, įtraukdami juos į įstaigos veiklą, vykdomus projektus. Įstaigos bendruomenei teikiama kokybiška švietimo pagalba įstaigoje dirbančių specialistų: logopedo – specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo, psichologo. Specialiųjų poreikių turintiems vaikams (įskaitant ir vaikus turinčius kalbos ir komunikacinių sutrikimų) pagalbą teikia ir jų tėvelius konsultuoja logopedės - specialiosios pedagogės. Vaikų psichine sveikata ir reikalingų psichologinių ugdymo sąlygų sudarymu rūpinasi psichologė. Šakių visuomenės sveikatos priežiūros biuro specialistė atsakinga už kokybišką vaikų sveikatos ugdymo organizavimą įstaigoje. Muzikinių bei meninių žinių vaikams teikia meninio ugdymo pedagogė, kuri taip pat vykdo įvairius projektus.

1.5. Regiono savitumas

Programoje numatoma pasinaudoti regioniniais ypatumais, sudarant ugdytiniais galimybę lankytis regioninės reikšmės objektuose, svarbesnėse ir įdomesnėse vietose, išryškinant regiono svarbą vaiko ugdymui. Įstaiga įsikūrusi netoli Šakių miesto centro, lopšelio – darželio „Berželis“. Vaikai gali tarpusavyje bendrauti ir bendradarbiauti. Šakių miesto centre telkšo ežeras, taip pat netoli yra parkas, Šakių „Varpo“ mokykla, miesto savivaldybė, biblioteka. Aplinka suteikia vaikams galimybę ugdytis už darželio ribų. Šakiuose puoselėjamos savitos šio krašto kultūrinės tradicijos, išsaugota gyva, daininga Zanavykų šnekta. Šakių kraštas turtingas tradicijomis, papročiais, gražia gamta, savo istorija, muziejais, žymiais žmonėmis. Vaikai turi galimybę perprasti tautos kultūrą. Vaikams sudaroma galimybė ugdytis natūralios gamtos aplinkoje, kur būna organizuojamos sportinės varžybos, meninės raiškos užsiėmimai, gamtos stebėjimo pažintinės veiklos. Įstaiga turi puikią didelę teritoriją, apsodintą medžiais, aikšteles su pavėsinėmis, sūpynėmis ir kita lauko įranga, kuri nuolat atnaujinama. Vaikams sudarytos sąlygos pasivaikščioti, stebėti gamtą įvairiais metų laikais. Puoselėjama darželio aplinka, sodinami įvairūs medeliai, krūmai, gėlės, rūpinamasi jų priežiūra ir saugojimu. Vaikai mokosi mylėti ir prižiūrėti augalus, ugdomi meilę gamtai.

1.6. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Lopšelio-darželio paskirtis – bendradarbiaujant su šeima ugdyti vaiką, atsižvelgiant į tėvų lūkesčius ir vaiko poreikius. Didelis dėmesys skiriamas vaikų šeimos pažinimui, tėvų (globėjų) nuostatų išsiaiškinimui bei jų poreikių tenkinimui. Šeimos dalyvavimas yra svarbiausia sąlyga stiprinant ir plečiant vaikų ugdymą grupėje, atsižvelgiant į namuose įgytus pomėgius ir žinias. Tėvai (globėjai) nuolatos gauna informaciją apie įstaigos darbo organizavimą, jos veiklos tikslus, uždavinius,

ugdymo(si) turinį, skatinami dalyvauti ugdymo procese – teikti siūlymus organizuojant ugdymo (si) procesus, organizuoti ekskursijas, talkinti pedagogams organizuojant šventes, pramogas, formuoti grupės aplinką. Ugdymo įstaigoje pripažįstami ir gerbiami šeimų kultūriniai ir socialiniai skirtumai. Lopšelyje-darželyje veikia Vaiko gerovės komisija, kuri organizuoja ir koordinuoja prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimą, švietimo pagalbos teikimą, saugios palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą, švietimo programų pritaikymą vaikams, turintiems specialiųjų poreikių.

1.7. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą

Lopšelio-darželio „Klevelis“ programos turinį sudaro humanistinė filosofija, kuri pabrėžia vaiko sveikatos, saviraiškos ir savirealizacijos galimybių svarbą ugdymo(si) procese bei ekologinė raidos teorija, akcentuojanti gamtinės, socialinės ir kultūrinės aplinkos įtaką vaiko ugdymui(si) bei vaiko ekologinio supratingumo, gamtosaugos patirties plėtojimą. Ugdydami vaiką, siekiame, kad jis augtų orus, smalsus, bendraujantis, sveikas, kuriantis, sėkmingai besiuogdantis. Siekiama parinkti natūralius, vaiko prigimtį atitinkančius ugdymo(si) būdus, reflektuoti kiekvieno vaiko ir vaikų grupės ugdymosi pasiekimus ir dalyvavimą ugdymo(si) procese. Ikimokyklinio ugdymo programa atnaujinama ir tobulinama atsižvelgiant į vaikų pasiekimų vertinimo rezultatus, poreikių kaitą, tėvų lūkesčius, pedagogų pastebėjimus, rekomendacijas, vidaus audito rezultatus.

1.8. Programos teisinis pagrindimas

Lopšelio-darželio „Klevelis“ ikimokyklinio ugdymo(si) programa (toliau tekste – Programa) parengta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu, Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu, Ikimokyklinio ugdymo metodinėmis rekomendacijomis bei pagrindiniais teisiniais dokumentais, reglamentuojančiais ikimokyklinio ugdymo(si) veiklą: Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Vaiko gerovės politikos koncepcija, lopšelio-darželio „Klevelis“ nuostatais ir kt.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

**Lopšelio-darželio
pedagogai vadovaujasi
šiais principais (Priedas
Nr. 1):**

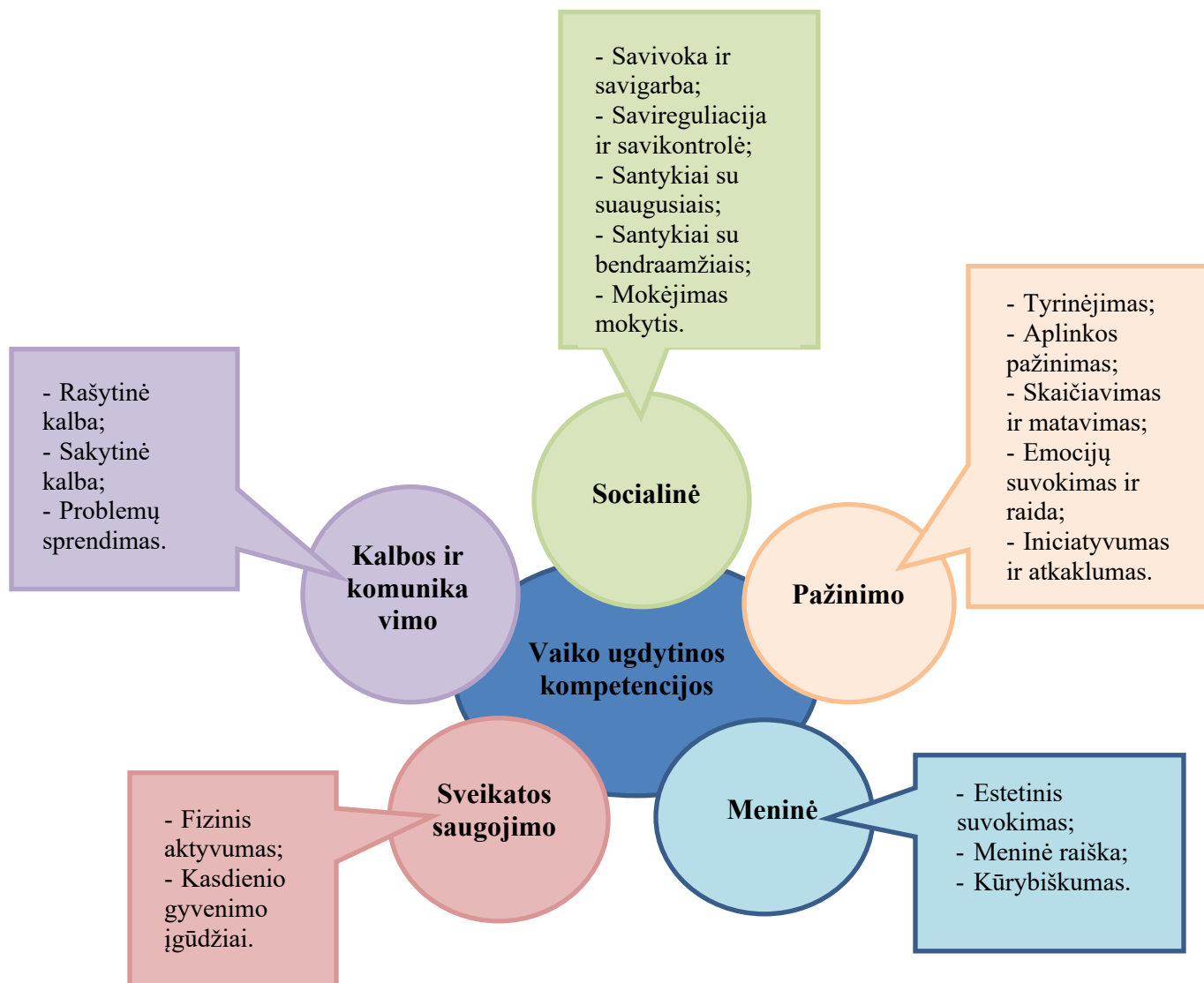
Programos tikslas – atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas, padedančias ikimokyklinio amžiaus vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius.

Uždaviniai:

- padėti atsiskleisti individualiems vaikų poreikiams ir gebėjimams, pritaikant ir įgyvendinant ugdymo (si) turinį;
- saugoti ir stiprinti vaiko fizinę ir psichinę sveikatą, ugdyti sveikos ir saugios gyvensenos įgūdžius, tenkinti judėjimo poreikį, kuriant integruotą, visa apimančią sveikatos stiprinimo sistemą bei sveikatai palankią aplinką.
- užtikrinti sėkmingą vaiko socializaciją, ugdant socialinius – emocinius įgūdžius ir puoselėjant jo patirtį, įgytą šeimoje ir darželyje;
- sudaryti galimybes patirti pažinimo džiaugsmą, aktyviai tyrinėjant supančią aplinką, plėtojant gamtosaugą, ekologinį supratingumą;
- suteikti laisvę vaikui ir jo kūrybai, skatinant saviraišką, plėtojant individualius gebėjimus, atskleidžiant jo unikalumą;
- užtikrinti pozityvią, pasitikėjimu ir pagarba grįstą vaiko, pedagogo, kitų specialistų ir tėvų ar globėjų sąveiką, padėti fiziškai ir psichologiškai atsistatyti ir socialiai integruotis vaikams iš rizikos grupei priklausančių šeimų;
- puoselėti vaiko tautinį identitetą, rūpintis tradicinių kultūros vertybių saugojimu ir puoselėjimu.
- sistemingai integruoti STEAM veiklas į ugdymo (si) procesą, didinant ugdytinių susidomėjimą gamtos mokslais, technologijomis, inžinerija ir matematika, tobulinant pedagogų kompetencijas.
- veiksmingai taikyti informacines technologijas ir aktyvinančius ugdymo metodus.

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Programoje išskiriamos penkios kompetencijos, kurios siejamos su ikimokyklinio amžiaus pasiekimų apraše išskirtomis ugdymosi sritimis.

Ugdymo turinys įgyvendinamas kryptingai, parenkamas visai grupei orientuojantis į bendrus grupę lankančių vaikų poreikius bei kompetencijas, ir pritaikomas pagal individualius gebėjimus, atsižvelgiant į vaikų ugdymo pasiekimus. Planuojant ugdymą, vadovaujamas į vaiko ugdymosi rezultatus orientuotą atvirąjį ugdymosi veiklos planavimą. Iš pedagogo vaikai sulaukia kryptingo ir tikslingo ugdymo (si) pasiūlymų, o patys vaikai eina ten, kur veda jų poreikiai, interesai, vaizduotė, patirtis. Pastebėjus, kad vaikui kilo sumanymas, jis palaikomas, padedama išplėtoti idėją, problemą ir ją išspręsti, ieškoti naujų, dar neišbandytų sprendimo būdų.

Pagrindinė ugdymo (si) forma yra įvairi vaikų veikla:

- Visos grupės veikla (žaidimai, ryto ir popietės ratas, vaikų sveikatinimo ir atsipalaidavimo valandėlės, muzikos ir kūno kultūros valandėlės, varžybos, išvykos, renginiai, šventės);
- Veikla grupelėse (žaidimai, bendri kūrybiniai darbai-projektai, tyrinėjimai, diskusijos, kalbos korekcijos valandėlės);
- Individuali veikla (savarankiška vaiko veikla ir žaidimai; individualių gebėjimų lavinimo užsiėmimai; loginės ir rašto pradmenų bei kalbinės pratybos; lavinamoji veikla ant kilimėlių ir prie staliukų; individualus bendravimas su auklėtoja ir /ar logopede - specialiąja pedagoge).

Programos tikslas ir uždaviniai bus įgyvendinti taikant aktyvius ugdymo metodus bei rekomenduojamas temas, kurie padės skatinti vaiko smalsumą, domėjimąsi, norą tyrinėti, aiškintis, interpretuoti, laiduojantys gerą emocinę atmosferą, skatinantys nebijoti klysti, leidžiantys kiekvienam vaikui patirti sėkmę. Metodikoje „Darželis visiems“ [16] skyriuose nurodyti pagrindiniai skyriaus klausimai skirti savaitei yra orientaciniai, kuriuos pedagogas pagal poreikį pritaiko savo ir ugdytinių poreikiams bei gebėjimams. Rekomenduojami temos klausimai pateikti Priede Nr. 2. Pateikti metodai ir priemonės atskleidžia įstaigos iškeltus uždavinius.

Rezultatams pasiekti, naudojami įvairūs grupės ir pedagogo poreikius atitinkantys pateikti metodai, priemonės ir rekomenduojamos temos:

Metodai	Priemonės
Žaidimas	Pagrindinis vaiko gyvenimo ir ugdymosi būdas. Palankios vaiko žaidimui aplinkos sudarymas, ugdančiųjų priemonių keitimas, vaiko sumanyto žaidimo palaikymas, plėtojimas, naujų sumanymų skatinimas, pedagogo bendravimas su vaiku. Tai pagrindinis vaiko ugdymosi metodas sumanytas paties vaiko. Vaikas žaisdamas tyrinėja jį supančią aplinką, vertina savo galimybes, patiria naujus jausmus, įgyja naujos patirties, kuria bendravimo situacijas ir t.t. Tai - pagrindinė veikla pažinti save ir aplinkinius, supančią aplinką, tenkinti savo svarbiausius poreikius, lavinti protinius gebėjimus. Žaisdami vaikai išgyvena įvairius vaidmenis, išreiškia emocijas, kuria įvairias situacijas.
Stebėjimas	Vienas pagrindinių metodų, kurio dėka galima pažinti vaiką, įvertinti jo gebėjimus bei poreikius. Stebėjimo metodas leidžia pažinti vaikų elgesio raišką, taip pat atpažinti elgesio įgūdžius, kurie padeda arba trukdo vaikams sėkmingai prisitaikyti

	aplinkoje. Vaikų elgesio stebėjimas – priemonė, kurią taikant, galima nustatyti vaiko asmenybės ugdymosi kryptį ir esant reikalui galima ją koreguoti.
Pokalbis, pasakojimas, diskusija	Suteikiantis galimybę perduoti informaciją. Vaikai skatinami laisvai reikšti mintis, požiūrį, išklausyti kito nuomonę, kritiškai mąstyti. Problemos, reiškinių aptarimas, minčių, idėjų išsakymas, išklausant kito nuomonę, konfliktų sprendimas. Sudaroma galimybė vaikui spręsti visus su juo susijusius gyvenimo klausimus: aplinkos kūrimo, veiklos planavimo. Pedagogas įsiklauso į vaiko mintis, kartu su vaiku mąsto ir sprendžia įvairias problemas, aiškinasi reiškinius, jų esmę ir kt.
Tyrinėjimas, eksperimentavimas	Aplinkos pažinimo būdai, kurie leidžia vaikui aktyviai veikti pačiam, įgyti naujos patirties, savarankiškai spęsti problemas. Pagilina ugdytinių žinias, ugdo gebėjimą pritaikyti jas, aiškinant natūralius procesus ir reiškinius.
Išvykos, ekskursijos	Skatina stebėti bendruomenės veiklą, praplečiančios vaiko akiratį, ugdančios vaiko socialinius, emocinius, pažintinius bei kalbinius įgūdžius. padeda turtinti vaikų pažintinę patirtį, plėsti akiratį, susipažinti su aplinka, įgyti socialinių įgūdžių, patirti naujų įspūdžių.
Ugdymas pavyzdžiu	Pedagogai veikia vaikų akivaizdoje, skatindami atlikti tam tikrus veiksmus, siūlo juos atkartoti, pedagogas įsitraukia į vaikų veiklą kaip žaidimo partneris. Svarbus kito vaiko pavyzdys, mažesni mokosi iš vyresnių.
Sportinės veiklos metodai	Atliekamos rytinės mankštos, fizinio aktyvumo užsiėmimai, judrieji žaidimai, organizuojami sporto renginiai.
Vaikų, tėvų ir pedagogų bendrų veiklų įgyvendinimas	Tėvai įtraukiami į ugdymo procesą, projektų kūrimą.
Įvairios ugdymo(si) organizavimo formos	Individualaus darbo, darbo grupelėse, visos grupės veikla.
Projektas – teorinė-praktinė veikla	Skatina aktyvesnį šeimos dalyvavimą, padeda rasti naujų ugdymo turinio įgyvendinimo priemonių. Padeda formuoti įvairesnį ugdymo procesą.

Situacinis – spontaniškas ugdymas	Pedagogas keičia numatytą veiklą pagal iškilusią vaiko idėją, problemą, sumanymą. Pritaria vaiko veiklai, ją gerbia, laiko vertinga patirtimi, emociškai palaiko, išplėtoja vaiko inicijuotus pokalbius, žaidimus, reaguoja į vaiko klausimus, interesus, atsiskleidusią patirtį. Kūrybiškai panaudoja ugdymui netikėtai susidariusią situaciją.
IT taikymas	Veiklos prie interaktyvių grindų bei interaktyvios lentos, įvairūs mokomieji filmukai naudojant multimedijas. Vaizdo medžiagos stebėjimas ir analizavimas, kompiuterinių programų ir žaidimų naudojimas, ankstyvųjų programavimo įgūdžių ugdymas(sis) panaudojant įvairius robotukus.
Ugdymas lauke	Ugdomosios veiklos organizavimas, vykdymas bei grupės veiklos pratęsimas lauke panaudojant turimą darželio lauko inventorių, gamtines priemones.
Kritinio mąstymo ugdymas	Vaikų kritinio mąstymo ugdymui pasitelkiama grupėse turima literatūra bei rekomenduojama literatūra iš metodikos “Darželis visiems” pateikta Priede Nr. 3.
Ugdymosi aplinkos (kampeliai)	Pedagogo sukurtos grupėse, lauke aplinkos (kampeliai) bei juose esančios premonės skirtos visuminiam vaikų ugdymuisi (Priedas Nr. 4).

REKOMENDUOJAMOS TEMOS

Laikotarpis	Mėnesio tema/ esminis skyriaus klausimas	Kompetencija	Ką vaikas supras?
Rugsėjis	Sveiki atvykę į darželį/grupę Kas yra ikimokyklinio ugdymo grupė?	Socialinė	Vaikas supras, kad jis yra svarbus savo grupės narys; jo mintys, poreikiai, idėjos ir gebėjimai yra vertinami.
		Komunikavimo	Gebės taikyti taisykles ir rutiną, kurie padės jam mokytis ir jaustis saugiai.
		Pažinimo	Supras, kad jo šeima, mokytojai ir kiti vaikai yra jo bendruomenė; visų jų mintys, poreikiai, idėjos ir gebėjimai yra

	(I skyrius; 5 psl.)		svarbūs.
		Sveikatos saugojimo	Gebės savo grupėje atsargiai elgtis su ugdymosi medžiaga, atidžiai rinksis, kur mokysis ir žais. Dalyvaus išvykose.
		Meninė	Per veiklas vaikas gebės įvairiai reikšti mintis, išreikš save per muziką. Pasitelkdamas vaizduotę išbandys įvairias menines veiklas.
Spalis	Mano penki pojūčiai	Socialinė	Mes naudojame savo pojūčius, norėdami geriau pažinti mus supančius žmones, vietas, objektus ir aplinką;
	Kaip mes naudojame savo pojūčius tirdami, nagrinėdami ir suprasdami mus supantį pasaulį? (II skyrius; 42 psl.)	Komunikavimo	Sutrikus mūsų pojūčiams, pvz., regėjimui arba klausai, mūsų patirtis ir sąveika su pasauliu keičiasi.
		Pažinimo	Sužinos, kad egzistuoja penki pojūčiai: uoslė, skonis, lietimasis, regėjimas ir klausa;
		Sveikatos saugojimo	Savo pojūčius naudojame, kad suprastume savo kūną, sužinotume, ko jam reikia, kad mes būtume saugūs;
		Meninė	Pasitelkdami savo pojūčius išbandys įvairias menines veiklas.
Lapkritis	Viskas apie mus	Socialinė	Jis yra unikalūs; niekas kitas neatrodo, nejaučia, negalvoja ir nesieltgia taip, kaip jis;
	Kas esu aš ir kas yra mane supantys žmonės? (III skyrius; 82 psl.)	Komunikavimo	Jis yra savo šeimos ir bendruomenės dalis; Jo ikimokyklinio ugdymo grupė yra jo bendruomenė. Visi jo ikimokyklinio ugdymo grupės draugai yra svarbūs ir unikalūs;
		Pažinimo	Dėl įvairių priežasčių skirtingu metu jis patiria įvairius jausmus;

		Sveikatos saugojimo	Jis gali prisidėti, kad jo ikimokyklinio ugdymo grupėje būtų smagu, saugu ir įdomu.
		Meninė	Įvairios meninės veiklos metu suvoks, kad jo šeima yra svarbi ir unikali;
Gruodis	Šviesa	Socialinė	Mūsų namuose ir miestuose yra daug įvairių šviesos šaltinių;
	Kaip ir kodėl mes naudojame skirtingus šviesos šaltinius? (VI skyrius; 197 psl.)	Komunikavimo	Tamsa yra ten, kur šviesos yra mažai arba kur jos visai nėra;
		Pažinimo	Šviesa padeda augti augalams;
		Sveikatos saugojimo	Šviesa padeda mums matyti ir sušilti;
		Meninė	Šešėliai atsiranda tada, kai objektas užstoja šviesą.
Sausis	Kur mes gyvename?	Socialinė	Namai yra vieta, kur mes gyvename;
	Kur gyvena mane supantys žmonės ir gyvūnai? (IV skyrius; 121 psl.)	Komunikavimo	Gyvūnai ir žmonės gyvena skirtinguose namuose;
		Pažinimo	Žmonės ir gyvūnai stato sau namus.
		Sveikatos saugojimo	Kai kurie gyvūnai gyvena su žmonėmis;
		Meninė	Įvairios meninės veiklos metu suvoks, kad yra įvairiausių namų, pastatų, gyvūnų gyvenamųjų vietų.
Vasaris	Transportas	Socialinė	Į darželį ir kitas vietas jis važiuoja su transporto priemone; jo šeima yra svarbi ir unikali;
	Kaip mano bendruomenė naudojasi įvairiomis transporto priemonėmis?	Komunikavimo	Skirtingiems tikslams naudojame skirtingas transporto priemones;
		Pažinimo	Kai kurias transporto priemones vairuoja/naudoja specialūs pagalbinkai, pvz., vairuotojai, konduktoriai, ugniagesiai, policininkai, pašto išvežiotojai;

	(V skyrius; 159 psl.)	Sveikatos saugojimo	Yra daug būdų saugiai naudotis transporto priemone.
		Meninė	Transporto priemonės juda skirtingai;
Kovas	Vanduo Ką gali vanduo? (VII skyrius; 236 psl.)	Socialinė	Vandens galima rasti visur;
		Komunikavimo	kai kurie daiktai, įmerkus juos į vandenį, pasikeičia;
		Pažinimo	vandeniui įtakos turi temperatūra; vieni daiktai vandenyje plūduriuoja, kiti – skęsta;
		Sveikatos saugojimo	Vandens reikia visiems gyviems daiktams.
		Meninė	Kaip panaudoti vandenį meninėje veikloje.
Balandis	Augalai Kaip augalai auga, kodėl jie svarbūs? (VIII skyrius; 279 psl.)	Socialinė	Augalai mus supa (darželyje, namuose;
		Komunikavimo	Augalai svarbūs dėl daugelio priežasčių.
		Pažinimo	Augalai yra gyvi; visos augalo dalys atlieka svarbią funkciją; Augalai išauga iš sėklų; jiems reikia vandens, maistinių medžiagų ir šviesos;
		Sveikatos saugojimo	egzistuoja daug įvairių augalų rūšių;
		Meninė	Kaip panaudoti augalus meninėje veikloje, ką galima iš jų sukurti.
Gegužė	Kūdikių / gyvūnų jaunikliai Kas yra kūdikiai ir gyvūnų jaunikliai? (IX skyrius; 321 psl.)	Socialinė	Visi kūdikiai / gyvūnų jaunikliai auga.
		Komunikavimo	Kūdikių ir gyvūnų jauniklių priežiūra yra panaši ir skirtinga;
		Pažinimo	Gyvūnų jaunikliams reikia specialaus maisto ir priežiūros;
		Sveikatos saugojimo	Kūdikiams reikia specialaus maisto ir priežiūros;
		Meninė	Vaidinant ir kuriant supras, kad kūdikiai ir gyvūnų jaunikliai auga, keičiasi.
Birželis	Pokytis	Socialinė	Kai kas žmoguje pasikeičia, kai kas lieka nepasikeitę.

	Kas yra pokytis, kaip keičiasi mano aplinka? (X skyrius; 362 psl.)	Komunikavimo	Daug jį supančių dalykų keičiasi;
		Pažinimo	Objektai keičiasi įvairiai;
		Sveikatos saugojimo	Gamtoje vyksta daug pokyčių;
		Meninė	Panaudojant įvairias menines priemones kurti pokytį patiems.
Liepa	Įvairi projektinė veikla. Diferencijuotas kompetencijų ugdymas, atsižvelgiant į apibendrinamąjį metų vertinimą.		
Rugpjūtis			

V. UGDYMO TURINIO PLANAVIMAS

Numatytos ilgalaikio bei trumpalaikio planavimo formos yra patalpintos ir pildomos elektroninio dienyno www.musudarzelis.lt sistemoje. Grupių ilgalaikiai planai rašomi kiekvienų mokslo metų pradžioje iki rugsėjo 15 d. atsižvelgiant į įstaigos strateginį planą bei metinį įstaigos veiklos planą. Trumpalaikiai planai rašomi savaitei (prireikus, galima pratęsti iki dviejų savaitių). Plano gairės sekančiai savaitei yra numatomos penktadienį, planas (pa) pildomas savaitės eigoje.

VI. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

6.1. Vaiko pasiekimų vertinimo samprata

Tai neatsiejama kokybiško ugdymo (-si) proceso dalis, nuolatinis informacijos apie vaiko, jo ugdymo (-si) ypatumus bei daromą pažangą atskirais amžiaus tarpsniais kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas. Lopšelyje-darželyje numatytas vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas:

- **Diagnosticinis vertinimas** – vaikui pradėjus lankyti įstaigą (lopšelio ar kitą grupę). Šio vertinimo tikslas – pažinti vaiką, nustatyti jo pasiekimų lygį bei numatyti jo ugdymo kryptis ir uždavinius. Vaikai vertinami mokslo metų pradžioje ir mokslo metų pabaigoje.
- **Formuojamasis vertinimas** – kasdienio vaiko ugdymosi situacijų stebėjimas, apmąstant, kaip vaikas įsitraukia į veiklą, kaip elgiasi, kas kiekvienam sekasi, kur reikia pagalbos, kaip pakreipti veiklą, kad geriau atitiktų kiekvieno vaiko ugdymosi poreikius ir kt.
- **Apibendrinamasis vertinimas** – išsiaiškinti vaiko ugdymosi pagal įstaigos ikimokyklinio ugdymo programą rezultatus.

6.2. Vertinimo paskirtis

Pažinti vaiką, jo individualumą, gebėjimų lygį bei jo patirtį (kaip kinta vaiko gebėjimai per tam tikrą laiko tarpą), numatyti vaiko ugdymo (-si) perspektyvas, pritaikyti ugdymo (-si) procesą vaikų grupės ir kiekvieno vaiko poreikiams bei galimybėms. Įstaigoje vertinimas planuojamas, numatoma ką, kokių tikslų ir kaip bus vertinama, jis yra nenutrūkstamas, grįžtamasis, lankstus. Vertinimas garantuoja vaikui psichologinį saugumą, sėkmės išgyvenimą. Vertinimo sampratos pamatas – atskleisti, ką vaikas žino ir gali, kokie jo pasiekimai, o ne sutelkti dėmesį į tai, ko jis nežino ar negali atlikti. Įvertinimas padeda plėsti vaiko žinias, siekti visuminės savirealizacijos ir saviraiškos, didinti supratimą ir ugdyti pasitikėjimą. Vertinimo procesas suteikia informacijos ir remia visuminę asmenybės sklaidą skatinančius ugdymo būdus. Galutinis šio siekio tikslas – padėti vaikui pačiam vertinti save. Įsivertinimo esmė – padėti vaikui tapti nepriklausomu ir savarankišku, pajauti savo vertę

ir siekti saviraiškos.

6.3. Vertinimo pagrindimas

Vaiko pasiekimai ir pažanga stebimi ir fiksuojami vadovaujantis ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu, kuriame išdėstyta 18 vaiko ugdymosi pasiekimų sričių su esminėmis nuostatomis ir gebėjimais, kuriuos vaikas įgyja iki šešerių metų. Ikimokyklinės grupės pedagogas, siekdamas visuminiai pažinti vaiką ir įvertinti jo pasiekimus stebi jį, taiko pedagogo kompetencijos rėmuose apibrėžtus pažinimo metodus, padedančius išsiaiškinti vaiko turimą patirtį, savijautą, fizinę brandą, poreikius, interesus, gebėjimus, bendravimo ir veiklos ypatumus, namų kultūrinę aplinką, šeimos socialinę padėtį, lūkesčius bei nuostatas į ugdymą.

6.4. Vertinimo nuostatos

Vertinant vaiko individualią pažangą laikomasi šių nuostatų:

- Ugdymo (-si) pasiekimų vertinimas yra visuminis, vertinamos atskiros vaiko kompetencijos: socialinė, emocinė, komunikavimo, sveikatos, pažintinė ir meninė.
- Vaiko pasiekimus vertina: pats vaikas, grupės pedagogai, tėvai, švietimo pagalbos specialistai.
- Ugdymo pasiekimų vertinimo metodai ir būdai: stebėjimas, pokalbis su vaiko tėvais, vaiko veiklos analizė. Pedagogai netaiko jokių specializuotų vaiko pasiekimų vertinimo testų. Specialistai vaiko pasiekimus vertina tik gavę raštišką tėvų sutikimą.
- Ugdymo pasiekimų vertinimo dažnumas – du kartus metuose (atėjus į darželį, rudenį ir pavasarį). Atskirais atvejais, atsižvelgiant į individualius vaiko poreikius, vertinimas gali vykti ir dažniau.
- Vaiko pasiekimai fiksuojami vaiko asmeninių pasiekimų aplanke, specialistų (logopedo, psichologo) aprašuose ir elektroniniame dienyne savaitės plane numatytoje refleksijos ir vaiko pažangos stebėjimo lentelėje.
- Vaiko vertinimo išvados – konfidenciali informacija, su kuria individualių pokalbių metu supažindinamas pats vaikas, jo tėvai, grupės pedagogai, su vaiku dirbantys specialistai, esant būtinybei – įstaigos vaiko gerovės komisija, Šakių rajono švietimo pagalbos tarnyba.

6.5. Vertinimo rezultatai

Ugdymo pasiekimų vertinimo rezultatai naudojami vaikų gebėjimų atpažinimui, pažvelgiant į ugdymo procesą iš vaiko perspektyvos, veiklos planavimui, ugdymo proceso individualizavimui, tėvų ir kitų ugdančių pedagogų individualiam informavimui. Vaikų ugdymo pasiekimų rezultatai apibendrinami mokytojų tarybos posėdžiuose, kuriuose numatomos tolimesnės gairės, ugdymo

veiklos tobulinimas.

VII. NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras. Vilnius, 2014.
2. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos, Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras. Vilnius, 2015.
3. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2006.
4. Ankstyvojo ugdymo vadovas. (O. Monkevičienė ir autorių grupė). Vilnius: Minklės leidyba, 2001.
5. Humanistinio vaikų ugdymo programa „Auginu gyvybės medį“ (J. Bakūnaitė). Vilnius: Eugrimas, 1998.
5. Prasmingas dialogas su ugdytinių tėvais – vaiko sėkmingos socializacijos prielaida. Šiauliai: Lucilijus, 2005.
6. Ugdomojo proceso planavimo ir realizavimo iš vaiko perspektyvos teoriniai ir praktiniai aspektai (ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas) Dr. Birutė Autukevičienė, 2014 m.
8. Individuali programa „Žaliuok Tėviškėle“ (A. Skirmantienė ir autorių grupė). Šiauliai, 2003.
9. A. Adaškevičienė. Judėjimo džiaugsmas. Lietuvos ikimokyklinukų fizinio aktyvumo optimizavimo programa, 1996.
10. Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija. 2003 m. gegužės 20 d. Nr. IX-1569
11. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. 2011 m. kovo 17 d. Nr. XI-1281.
12. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas 2011 m. birželio 7 d. Nr. V-1009 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“.
13. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. 1-983.
14. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas.
15. Lietuvos higienos norma HN 75:2010 „Istaiga, vykdanči ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programą, bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“.
16. Metodika „Darželis visiems“, VŠĮ Robotikos mokykla, 2020.

PRIEDAI

PRINCIPAI

- **Demokratiškumo.** Skatinama lygiavertė vaiko ir suaugusiojo partnerystė ir sąveika, kai ugdytojas orientuojasi į vaiką kaip į asmenybę. Šeimos ir darželio sąveika grindžiama tėvų ir auklėtojų iniciatyvų derinimu, partnerystės plėtojimu, tėvų pedagoginiu švietimu. Vaikams sudaroma galimybė kritiškai mąstyti, rinktis sau įdomią veiklą, elgtis savarankiškai, laikytis grupėje susikurtų taisyklių.
- **Sveikatingumo.** Vaikui ugdoma nuostata savarankiškai laikytis asmens higienos, aktyvios veiklos, poilsio ir maitinimosi ritmo, pratinama saugoti savo ir kitų fizinę ir psichinę sveikatą, švarinti aplinką, saugiai jaustis ir elgtis artimiausioje aplinkoje.
- **Individualizavimo.** Atsižvelgiama į kiekvieno vaiko išsivystymo lygį, patirtį, jo ugdymosi poreikius ir galimybes, individualumą sąlygojančius veiksnius: šeimos kultūrą, tradicijų įvairovę, vaiko amžiaus ypatumus, lytį, charakterį, pažinimo stilių, pomėgius, vaiko savęs vertinimą, specialiuosius ugdymosi poreikius ir priežastis.
- **Diferencijavimo.** Ugdymo procesas grindžiamas visapusišku amžiaus ypatumų žinojimu, atsižvelgiama į vaiko ar vaikų grupės ugdymo(si) poreikius. Ugdymo tikslai diferencijuojami ir individualizuojami. Sudaromos palankios ugdymo(si) sąlygos vaikams, turintiems ypatingų poreikių (gabiems, turintiems specialius poreikius, socialiai ar pedagogiškai apleistiems ar kt.). Ugdymo priemonės diferencijuojamos pagal poreikių reikmes.
- **Tautiškumo.** Padedama augančiam vaikui perimti, perduoti ir puoselėti lietuvių tautos kultūrinės vertybės, Palangos krašto, Žemaitijos regiono papročius, tradicijas ir visa kas jį supa įprasminti per vertybes – dorovinės žmogaus nuostatos į aplinką.
- **Tęstinumo.** Siekiama, kad glaudžiai bendradarbiaujant su šeima vaikai sėkmingai pereitų nuo ugdymo(si) šeimoje prie ugdymo(si) ankstyvojo, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus grupėse, atsižvelgiant į vaikų įgytą patirtį ir gebėjimus bei jo ugdymo(si) perspektyvą.
- **Grižtamojo ryšio.** Skatinamas šeimos ir auklėtojų keitimasis informacija apie vaiko ugdymą(si), nuolatinis ugdymo proceso vertinimas, auklėtojo veiklos refleksija padedanti analizuoti vaikų pasiekimus ir inspiruojanti kokybinius pokyčius. Tėvų ir pedagogų bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiamas pasitikėjimu, abipuse pagarba bei dėmesiu.
- **Konfidencialumo.** Garantuojama, kad apie vaiko ugdymo(si) pasiekimus ir jų vertinimą informacija nebus viešinama. Apie vaiko ugdymą(si) ir jo vystymą(si) tėvams ir su vaiku dirbantiems specialistams informacija bus teikiama individualiai.

PAGRINDINIAI SKYRIAUS KLAUSIMAI

RUGSĖJIS

Skyriaus tema:

Sveiki atvykę į ikimokyklinio ugdymo grupę.

Esminis skyriaus klausimas:

Kas yra ikimokyklinio ugdymo grupė?

Pagrindiniai skyriaus klausimai:

- Ko aš išmoksiu ir ką veiksiu darželio grupėje?
- Kuo aš prisidedu prie savo grupės bendruomenės gyvenimo?
- Kas yra mano grupės bendruomenė?
- Kas dar yra mano ikimokyklinio ugdymo programos dalyviai?

SPALIS

2 Skyriaus tema:

Mano penki pojūčiai

Esminis skyriaus klausimas:

Kaip mes naudojame savo pojūčius tirdami, nagrinėdami ir suprasdami mus supantį pasaulį?

Pagrindiniai skyriaus klausimai:

- Kaip mes naudojame savo regėjimą?
- Kaip mes naudojame savo klausą?
- Kaip mes naudojame savo skonio receptorių? *
- Kaip mes naudojame savo uoslę? *
- Kaip mes naudojame savo lytėjimą?

* Jei vaikai pasirengę, galima pateikti tą pačią savaitę.

LAPKRITIS

3 Skyriaus tema: Viskas apie mus

Esminis skyriaus klausimas: *Kas esu aš ir kas yra mane supantys žmonės?*

Pagrindiniai skyriaus klausimai

- Kas padeda man tapti svarbiu ir unikaliu?
- Ką aš jaučiu ir kodėl?
- Kuo svarbi ir unikali yra mano ikimokyklinio ugdymo grupė?
- Kuo svarbi ir unikali yra mano šeima?

GRUODIS

6. Skyriaus tema: Šviesa

Esminis skyriaus klausimas: *Kaip ir kodėl mes naudojame skirtingus šviesos šaltinius?*

Pagrindiniai skyriaus klausimai:

- Kokie šviesos šaltiniai mus supa?
- Kas yra tamsa?

- Kaip šviesa mums padeda?
- Kas yra šešėliai?

SAUSIS

4 Skyriaus tema: Kur mes gyvename?

Esminis skyriaus klausimas: *Kur gyvena mane supantys žmonės ir gyvūnai?*

Pagrindiniai skyriaus klausimai

- Kur aš gyvenu? Kur gyvena mano šeimos nariai?
- Kur gyvena žmonės ir kur gyvena gyvūnai?
- Kokių tipų namuose gyvena žmonės mano mieste?
- Kaip žmonės ir gyvūnai stato namus?

VASARIS

5. Skyriaus tema: Transportas

Esminis skyriaus klausimas: *Kaip mano bendruomenė naudoja įvairiomis transporto priemonėmis?*

Pagrindiniai skyriaus klausimai:

- Koku transportu aš naudojuosi, kodėl?
- Kuo skiriasi ir kuo panašios įvairios transporto priemonės?
- Kas vairuoja/naudoja transporto priemones mano bendruomenėje?
- Kaip saugiai naudotis transporto priemonėmis?

KOVAS

7. Skyriaus tema: Vanduo

Esminis skyriaus klausimas: *Ką gali vanduo?*

Pagrindiniai skyriaus klausimai:

- Kur galima rasti vandens?
- Kas atsitinka, pasikeitus vandens temperatūrai?
- Kas atsitinka daiktus įmerkus į vandenį?
- Kuo vanduo naudingas?

BALANDIS

8. Skyriaus tema: Augalai

Esminis skyriaus klausimas: *Kaip augalai auga, kodėl jie svarbūs?*

Pagrindiniai skyriaus klausimai:

- Kas yra augalai?
- Ko reikia augalams, kur jų galima rasti?
- Kokios yra augalų rūšys?
- Kodėl augalai svarbūs?

GEGUŽĖ

9. Skyriaus tema: Kūdikiai / gyvūnų jaunikliai

Esminis skyriaus klausimas: *Kas yra kūdikiai ir gyvūnų jaunikliai?*

Pagrindiniai skyriaus klausimai:

- Ko reikia kūdikiams?
- Ką žinome apie gyvūnų jauniklius?*

*Atkreipkite dėmesį, kad vaikai šią temą nagrinės dvi savaites.

- Kaip kūdikiai / gyvūnų jaunikliai pasikeičia?

BIRŽELIS

10. Skyriaus tema: Pokyčiai

Esminis skyriaus klausimas: *Kas yra pokytis, kaip keičiasi mano aplinka?*

Pagrindiniai skyriaus klausimai:

- Kas keičiasi aplink mane?
- Kaip keičiasi objektai?
- Kokie pokyčiai vyksta gamtoje?
- Kaip keičiuosi ir augu aš?

LIEPA, RUGPJŪTIS

Įvairi projektinė veikla. Diferencijuotas kompetencijų ugdymas, atsižvelgiant į apibedrinamąjį metų vertinimą.

REKOMENDUOJAMOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

Skyrius	Literatūra
PIRMAS SKYRIUS. Sveiki atvykę į ikimokyklinio ugdymo grupę. Esminis skyriaus klausimas: Kas yra ikimokyklinio ugdymo grupė?	• Barzdonytė – Morkevičienė L. Nenoriu eiti į darželį. Kaunas:Šviesa, 2015. • Chien Chow Chine A. Mano jausmai. Vilnius: Baltos lankos, 2019. • Sojka A. Laikas į darželį. Vilnius: Presvika, 2012. • Lukošūnienė L. Aš ir kiti. Šiauliai: Lucilijus, 2000. • Suess A. Mano linksmasis knibždėlynas. Kaunas: Vaiga, 2019. • Davies B. ir Sarah L. Geriausi draugai. Kaunas: Presa, 2019. • Suchonickaja L. Pasaka apie debesėlį. • Jugla C. Gyvūnų enciklopedija mažiesiems. Vilnius: Baltos lankos, 2019 • Mano pirmieji skaičiai. Pamatyk, ištark ir išmok skaičius. Kaunas: Vaiga, 2018. • Jakubėnas K. Abėcėlė. Vilnius: Presvika, 2013. • Zulonė L. Spalvoti pieštukai. Kaunas: Obuolys, 2020. • Navakas K. ir M. Smirnovaitė Žvėreliai mokosi draugauti. Kaunas: Jūsų Flintas, 2018. • Trakumienė L. ir kt. Luizianos paslaptis. Kaip išgelbėti užburtąjį orkestrą? Klaipėda: S. Jokužio leidykla-spaustuvė, 2019. • Barzdonytė – Morkevičienė L. Nenoriu eiti į darželį. Kaunas: Šviesa, 2015 • Chien Chow Chine A. Mano jausmai. Vilnius: Baltos lankos, 2019 • Sojka A. Laikas į darželį. Vilnius: Presvika, 2012. • Lukošūnienė L. Aš ir kiti. Šiauliai: Lucilijus, 2000. • Winfield Martin E. Kiek daug dalykų patirsi įstabių. Vilnius: Baltos lankos, 2018 • Casalis A. Peliukas Lukas nenori eiti į darželį. Vilnius: Alma littera, 2013 • Moore-Malinos J. Konfliktų sprendimas. Kaunas: Šviesa, 2017.
ANTRAS SKYRIUS. Mano penki pojūčiai. Esminis skyriaus klausimas Kaip mes naudojame savo pojūčius tirdami, nagrinėdami ir suprasdami mus supantį	• Landsbergis V. V. Kas tas Pūkis. Vilnius: Dominicus Lituanus, 2020. • Paltanavičius S. Voveriuko metai. Vilnius:Alma littera, 2018. • Muller G. Vaisių šventė. Vilnius: Briedis, 2020.

pasaulį?	• Moomin Characters Mumių pojūčių ir mokymosi knyga. Vilnius: Nieko rimto, 2014. • Grajkowkis W. Medžiai. Kaunas: Debesų ganyklos, 2018. • Sutujev V. Maišas obuolių. Vilnius: Alma littera, 2005. • Jokužytė E. Leonardo da Vinci. Sparnuotosios raidės. Klaipėda: Verslas ar menas, 2016. • Česūnienė R. ir L. Česūnas. Mėgintuvėlio eksperimentų ir atradimų knyga. Vilnius: Alma littera, 2018. • Muminuko skaičių knyga. Vilnius: Nieko rimto, 2013. • Maciulevičiūtė-Smeu J. Aš saugus gatvėje. Kaunas: Jūsų Flintas, 2017. • Muzikos garsai: klasikinės muzikos instrumentai. Vilnius: Trys nykštukai, 2020. • Aukštakalnytė G. ir kt. Užsimerk. Vaikų pasakos reginčiųjų ir Brailio raštu. Klaipėda: Verslas ar menas, 2018 • Mano pojūčiai. Ugdomasis lojo žaidimas 2-7 m. vaikams. Šiauliai: Lucilijus, 2018
TREČIAS SKYRIUS. Viskas apie mus. Esminis skyriaus klausimas Kas esu aš ir kas yra mane supantys žmonės?	• Daciūtė E. Laimė yra lapė. Vilnius: Tikra knyga, 2016. • Moroney T. Kodėl myliu savo šeimą. Kaunas: Educata, 2015. • Kakės Makės atradimai: emocijos. Vilnius: Alma littera, 2018 • Ulasėvič O. Mano šeima. Knyga su atveriamais langeliais. Vilnius: Presvika, 2010. • Baltrušaitienė Š. Kaip zuikis jausmus pažino. Vilnius: Nieko rimto, 2017. • Dmuhovskienė R. Kiškutis Mikutis. Šeima. Kaunas: Jūsų Flintas, 2017. • Moore-Malinos J. Mano jausmai. Ką jie reiškia? Vilnius: Alma littera, 2018. • Kakės Makės atradimai. Žmogaus kūnas. Vilnius: Alma littera, 2012. • Muminuko skaičių knyga. Vilnius: Nieko rimto, 2013. • Stewart P. Kiškio ir ežiuko metų laikai. Vilnius: Nieko rimto, 2018 • Bėrantas B. Riešutortas. Vilnius: Nieko rimto, 2020. • Balžekaitė G. Vaivorykštės lietus. Vilnius: Naujas vardas, 2014 • Chien Chow Chine A. Mano jausmai. Vilnius: Baltos lankos, 2019. • Thapar M. Labas rytas, saulyte-Joga vaikams. Vilnius: Mūsų knyga, 2006. • Lindgren A. Pepė Ilgakojinė. Vilnius: Garnelis, 2019. • Moroney T. Kodėl myliu savo šeimą. Kaunas: Educata, 2015. • Daciūtė E. Laimė yra lapė. Vilnius: Tikra knyga, 2016.
KETVIRTAS SKYRIUS. Kur mes gyvename?	• Griffiths A. 13 – os aukštų namelis medyje. Vilnius: Alma littera, 2019,

Esminis skyriaus klausimas Kur gyvena mane supantys žmonės ir gyvūnai?	• Milbourne A. Gyvūnų namai. Žvilgtelk vidun. Vilnius: Nieko rimto, 2016. • James T. Tedis mieste. Vilnius: Alma littera, 2013. • Paltanavičius S. Jei tu slieko nepažįsti. Kaunas: Debesų ganyklos, 2018. • Zelčiūtė D. Trys paršiukai. Kaunas: Jotema, 2003. • Bartikova P. Statome namą su Trimis paršiukais. Kaunas: Vaiga, 2019. • Wolf T. Mieste. Knyga su 100 langelių. Vilnius: Alma littera, 2019. • Niccolini D. Raidžių istorijos ir nuotyčiai. Vilnius: Presvika, 2018. • Bauer V. ir G. Ohnesorge Gyvūnų namai. Kaunas: Vaiga, 1996. • Macho A. ir P. Kavecky Gerda. Banginukės istorija. Vilnius: Nieko rimto, 2018. • Paltanavičius S. Jei rašysi laišką girion. Vilnius: Nieko rimto, 2018. • Watt F. Muzikos garsų knygelė mažiesiems. Vilnius: Baltos lankos, 2013. • Litchfield D. ir T. Heapy Spindintis miestas. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2019 • Krukauskienė L. Pasakos apie tave ir mane. Vilnius: Presvika, 2014
PENKTAS SKYRIUS. Transportas. Esminis skyriaus klausimas Kaip mano bendruomenė naudojami įvairiomis transporto priemonėmis?	• Kas čia? Transportas. Vilnius: Presvika, 2012. • Rūžička O. Automobilio istorija. Vilnius: Balto, 2017. • Knyga su atvartėliais. Transportas. Vilnius: Presvika, 2014. • Būk saugus kelyje su katinu Teodoru. Saugaus eismo užduotėlės. Šiauliai: Lucilijus, 2018. • Kokios mašinos padeda mieste. 5 mašinų garsai. Vilnius: Presvika, 2017. • Duskey Rinker S. Saldžių sapnų mašinoms aš linkiu. Vilnius: Baltos lankos, 2012. • Minienciklopedija. Transportas. Vilnius: Presvika, 2011. • Arnold N. ir A. Sanders Kaip veikia automobilis. Vilnius: Alma littera, 2013. • Mano priešmokyklinė knyga. Kelių eismas. Kelio ženklai ir eismo taisyklės. Kaunas: Vaiga, 2013. • Havercred E. Piratų laivas. Vilnius: Mūsų knyga, 2009. • Audus H. ir J. Harrison Sniego Senis ir Sniego Šunelis. Vilnius: Baltos lankos, 2013. • Paltanavičius S. Jei rašysi laišką girion. Vilnius: Nieko rimto, 2018. • Gaižauskaitė Z. Žvalgos gatvėj šviesoforas. Kaunas: Spaudos praktika, 2019. • Mažasis tyrinėtojas. Automobiliai ir kitas transportas. Vilnius: Egmont Lietuva, 2017.
ŠEŠTAS SKYRIUS.	• Račinskaitė J. Raganyčių burtai Vilnius: Vaga 2003.

Šviesa. Esminis skyriaus klausimas Kaip ir kodėl mes naudojame skirtingus šviesos šaltinius?	• Pavilonytė I., M. Pavilonis. Marmiai. Olis ir dažų kibirėlis. Vilnius: Alma littera, 2019 • Žutautė L. Kakė Makė ir didelė tamsa. Vilnius: Alma littera, 2013 • Burneikaitė S. Šešėlių teatras. Gyveno senelis ir senelė. Kaunas: Šviesa, 2006 • Nabus R.J. Išradėjas Jonas. Vilnius: Mažoji raidė, 2019 • Herget G. ir N. Renger Mocartas ir Robinzonas skrenda į mėnulį. Vilnius: Baltos lankos, 2017. • Žutautė L. Kakė Makė ir didelė tamsa. Vilnius: Alma littera, 2013. • Paltanavičius S. ir M. Vaitkevičiūtė Kas ir kodėl gamtoje. Vilnius: Alma littera, 2018. • Ryliškienė M. Kurmis ieško saulės. Kaunas: Šviesa, 2007. • Lenktytė B. Palinkėk baltų sapnų. Kaunas: Tabula rasa, 2007.
SEPTINTAS SKYRIUS. Vanduo. Esminis skyriaus klausimas Ką gali vanduo?	• J. Banytė ir V. Vyšniauskienė Vanduo. Vanduo? Vanduo! Šiauliai: • Bagdonaitė R. Lašiuko kelionė. Apie vandens apytaką gamtoje. Kaunas: Šviesa, 2006. • Disney W. Mikė Pūkuotukas: Skęsta ar plaukia? Vilnius: Egmont, 2007. • Rick B. Debesuota, numatoma mėsos kukulių kruša. Kaunas: Obuolys, 2009. • Suchonickaja L. Pasaka apie debesėlį. • Moksliniai eksperimentai su vandeniu. Vilnius: Naujoji Rosma, 2013. • Kasparavičius K. Povandeninė istorija. Vilnius: Nieko rimto, 2013. • Maudynių knygelė. Kas čia plaukia? Nuspalvink vandeniu! Vilnius: Presvika, 2017. • Kur dingio balos? Galvojimo kampelis. Vilnius: Egmont, 2006. • Schubert I. ir D. Schubert Sriuba iš kirvio. Vilnius: Gimtasis žodis, 2005. • Vaicenavičienė M. Kas yra upė? Vilnius: Tikra knyga, 2019.
AŠTUNTAS SKYRIUS. Augalai. Esminis skyriaus klausimas Kaip augalai auga, kodėl jie svarbūs?	• Lacey M. Gamtos knyga. • Usborne ūkio pasakaitės. Vilnius: Alma littera, 2011. • Paltanavičius S. Kas ir kodėl gamtoje? Vilnius: Alma littera, 2018 • Degutytė E. Mikas ir Marė grožisi medžiais. Vilnius: Arka, 2017. • Špačkova M. Urvuose ir olose. Vilnius: Nieko rimto, 2018. • Kas ką augina. Lavinamasis žaidimas. Šiauliai: Lucilijus, 2019. • Rebždys A. Pupa. Kaunas: Dajalita, 2009.

	• Lacey M. Gamtos knyga. Usborne ūkio pasakaitės. Vilnius: Alma littera, 2011. • Sutujev V. Maišas obuolių. Vilnius: Alma littera, 2005. • Wernsing-Bottmeyer B. Pažinkime tvenkinį. Gamtininko knyga. Vilnius: Presvika, 2008. • Ambrukaitis J. Miško gėrybės. Šiauliai: Lucilijus, 2018. • Paltanavičius S. Jei tu slieko nepažįsti. Kaunas: Debesų ganyklos, 2018. • Matheson C. Pabelsk į stebuklingą medį. Vilnius: Apkabink mėnulį, 2016. • Valeikis R. Aukštai ar žemai. Vilnius: Tikra knyga, 2015.
DEVINTAS SKYRIUS. Kūdikiai/gyvūnų jaunikliai. Esminis skyriaus klausimas Kas yra kūdikiai ir gyvūnų jaunikliai?	• Iš kur atsiranda vaikai. Vilnius: Alma littera, 2017. • Dabukas R. Aš kitoks. Vilnius: Ramduva, 2016. • Davies B. Meškis Zujus zoologijos sode. Vilnius: Baltos lankos, 2019 • Bartikova P. Statome namą su Trimis paršiukais. Kaunas: Vaiga, 2019. • Žvėrys zoologijos sode. Vilnius: VAGA, 1999. • Paglostyk mažylį. Su liečiamais paviršiais. Vilnius: Presvika, 2019. • Pirmieji žingsneliai. Gyvūnai ir jų mažyliai. Vilnius: Presvika, • Lacey M. Gamtos knyga. Usborne ūkio pasakaitės. Vilnius: Alma littera, 2011. • Grajkowski W. Medžiai. Kaunas: Terra Publica, 2018. • Skučaitė R. ir I. Balsytė Raidžių namučiai. Eiliuota ir įgarsinta abėcėlė. Vilnius: Baltos lankos, 2017. • Mano lopšinė. Vilnius: Alma littera, 2016.
DEŠIMTAS SKYRIUS. Pokytis. Esminis skyriaus klausimas Kas yra pokytis, kaip keičiasi mano aplinka?	• Įdomi pažintis. Sodyboje. Vilnius: Ramduva, 2013. • Carle E. Labai alkanas vikšrelis. Vilnius: Alma littera, 2019. • Yamada K. Ką daryti kilus idėjai? Vilnius: Apkabink mėnulį, 2017 • Lallemand O. ir E. Thuillier Vilkas keičia spalvą. Vilnius: Burokėlis, 2015. • Bartikova P. Metai sode. Vilnius: Alma littera, 2018. • Bagdonaitė R. Lašiuko kelionė. Apie vandens apytaką gamtoje. Kaunas: Šviesa, 2006. • Račinskaitė J. Raganyčių burtai. Vilnius: VAGA, 2003 • Rob Scotton. Katinėlis Juodis. Noriu ledų. • Žutautė L. Kakė Makė ir didelė tamsa. Vilnius: Alma littera, 2013. • Metų laikai. Knyga su atvartėliais. Kaip keičiasi gamta, ką veikia žmonės. Pavasaris, vasara, ruduo, žiema. • Vilnius: Presvika, 2019 • Lenas A. Spalvų monstriukas. Vilnius: Right Thing, 2016. • Gray K. ir J. Field Ei, varle! Vilnius: Baltos lankos, 2020.

PRIEDAS Nr. 4**Rekomenduojamos ugdymosi erdvės (aplinkos, kampeliai) bei juose esančių priemonių sąrašas**

Erdvė	Įrankiai/Priemonės
Bendroji grupės erdvė	• Dienos veiklos planas; • Grupės susitarimai; • Darbų pasiskirstymas; • Savaitės/dienos temos veiklos vizualizacija; • Stendai.
Biblioteka/ jaukus kampelis	• Įvairios tematikos knygos. • Knygų lentyna; • Kimochi lėlės. • Kimochi medis. • Minkštas kilimėlis/pagalvėlės. • Minkšti baldai ir žaislai.
Kalbos ir rašymo erdvė	• Įvairių dydžių raidės; • Raidės su paveikslėliais; • Raidžių loto; • Kortelės žodžių sudėjimui/sudarymui; • Skaitymo kortelės; • Vardo kortelė su vaiko vardu; • Žymekliai rašymui ant lentos; • Magnetinės raidės. • Magnetinė nušluostoma lenta; • Raidžių trafaretai;
Tyrinėjimo/Pažinimo / Technologijų erdvė	• Metų laikų ratas; • Paveikslai (didesni ir mažesni), vaizduojantys gamtą įvairiu metų laiku. • Dėlionės/loto metų laikų pažinimui;

	• Gyvūnų, augalų loto; • Gaublys; • Padidinamieji stiklai; • Pipetės; • Įvairios talpos indai ir indeliai; • Gaminimo veiklai reikalingos priemonės (miltai, druska, aliejus, skysti maisto dažai); • Spalvoti permatomi stikliukai skirti pamatyti spalvų pokyčius. • Natūrali gamtinė medžiaga: akmenukai, lazdelės, šakelės, giliukai, kaštonai, kriauklės, kankorėžiai ir kt. • Įvairiaspalviai plastikiniai kamšteliai. • Antrinės žaliavos (tualetinio pop. ritinėliai, indeliai ir kt.) • Svarstyklės; • Mikroskopas; • Edukacinės bitutės; • Edukacinių bitučių kilimėliai ir vaizdinės priemonės/paveikslėliai; • Robotukas Ozobot;
Matematinės veiklos erdvė	• Knygos ir plakatai apie skaičius ir skaičiaus sandarą; • Plastikiniai skaičiai. • Suskaičiavimui skirti manipulatoriai (figūrėlės, automobiliai ir kt.); • Skaičiavimo juostos; • Penkialangė; • Dešimtlangė; • Šimtalangė; • Skirtingo dydžio kubeliai; • Lentelės ir lavinamosios priemonės grafinėms veikloms. • Plastikinės, medinės spalvotos geometrinės formos; • Skaičių galvosūkių, dėlionės; • Tangramos; • Magnetinės formos; • Skaičių trafaretai. • Įvairių formų dėlionės; • Formų knygos. • Geometrinių formų vaizdinė medžiaga (2D ir 3 D). • Liniuotės ir matavimo juostos; • Balanso svarstyklės su daiktais sverti; • Taškinės kortelės; • Domino, žaidimas kauliukais; • Žaidimas kortomis (Uno);

	• Skaitytuvai (abakas).
Sensorikos kampelis	• Šviesos lenta; • Priemonės šviesos lentai; • Kinetinis smėlis; • Formelės; • Smėlis; • Įvairios kruopos; • Pupos, kukurūzų sėklos ir pan. • Pincetai; • Matavimo samteliai, matavimo šaukšteliai; • Smulkūs ir stambesni makaronai; • Lazdelės, juostelės, virvelės vėrimui. • Karoliukai ir veiklos su karoliukų raštais; • Kaiščių lentos ir kaiščiai; • Varstymo lentelės/formos, raišteliai. • Žaislai su užtrauktuku, paspaudimu; • Veržlės, varžtai; • Kibūs, lipnūs kubeliai; • Dėlionės; • Mozaikos; • Labirintai.
Konstravimo erdvė	• Magnetiniai konstruktoriai; • Trimačiai konstruktoriai. • Medinės kaladėlės; • Įvairių faktūrų ir dydžių plastikinės kaladėlės. • Mašinėlės; • Kelio ženklai; • Plastmasiniai žmogeliukai; • Gyvūnų kolekcija.
Vaidmeninių žaidimų erdvė	• Žaislinis kasos aparatas ir žaisliniai pinigai; • Įvairios prekės žaidimui „Parduotuvė“. • Žaisliniai medicininiai reikmenys. • Lagaminai, rankinės, kuprinės. • Įvairių dydžių pliušiniai žaislai. • Virtuvės žaidimų rinkinys (lėkštės, puodeliai, stalo įrankiai, indų džiovyklė, žaislinių puodų ir keptuvių rinkinys); • Žaislinis maistas. • Žaisliniai buitiniai prietaisai (kavos aparatas, plakiklis, mikseris); • Lėlės ir priemonės lėlių priežiūrai (rūbai, antklodės, buteliukai); • Lėlių namas ir jo aksesuarai; • Veidrodis;

	• Žaislinis telefonas.
Vaidybinių žaidimų/ Muzikos ir judesio erdvė	• Karūnos, skraistės, šalikai/skarelės. • Kaspina; • Marionetės; • Pirštininės lėlės vaidybai; • Stalo teatro figūrėlės; • Šešėlių teatras; • Pirštukų teatras. • Muzikos grotuvas/ kolonėlė; • CD; • Audio knygos; • Įvairių stilių muzika.
Kūrybinės veiklos erdvė	• Vaizdinė medžiaga spalvų pažinimui; • Vaizdinė medžiaga spalvų maišymo pažinimui; • Guašo dažai. • Akvarelės dažai • Teptukai; • Paletės; • Indeliai vandeniui; • Kempinės ir voleliai; • Kamščiai, įvairios priemonės šlampavimui; • Lentynėlė, kurioje džiovinami piešiniai; • Padėkliukai; • Klijuotės; • Spalvotas popierius; • Piešimo popierius; • Kreidutės/ kreiducių rinkinys; • Flomasteriai; • Rašikliai; • Kreida; • Spalvoti pieštukai; • Atspaudai. • Modelinas; • Plastelinas. • Priemonės modelinui (peiliukai, ritinėliai ir kt.); • Popieriniai kljai; • Vaikiškos žirklutės; • Skylamušis; • Blizgučiai; • Plunksnos; • Siūlai, juostelės, lazdelės, akmenukai;
Arbatos kampelis	• Įvairių vaistažolių arbata; • Indai arbatos ruošimui;

	• Vienkartiniai indeliai.
Lauko erdvė	• Smėlio dėžės; • Smėlio žaislai; • Lauko žaidimų inventorių; • Futbolo vartai; • Kamuoliai; • Žaislai judrumui/koordinacijai lavinti; • Kreidelės; • Daržas.
Lauko grupės erdvė	• Terasa; • Stalai; • Kėdutės; • Emocijų kalendorius; • Atvykimo pasižymėjimo lenta; • Lentos demonstravimui, piešimui, rašymui; • Gamtos kalendorius; • Lauko biblioteka; • Smėlio laboratorija; • Žaidimų namelis; • Lauko virtuvėlė; • Daržas; • Kastuvėliai, grėbliukai, šluotelės; • Smėlis; • Kinetinis smėlis; • Formelės; • Pupos, kukurūzų sėklos ir pan.; • Natūrali gamtinė medžiaga: akmenukai, lazdelės, šakelės, giliukai, kaštonai, kriauklės, kankorėžiai ir kt.; • Įvairiaspalviai plastikiniai kamšteliai. • Antrinės žaliavos (indeliai, buteliukai ir kt.) • Balanso svarstyklės su daiktais sverti; • Lazdelės, juostelės, virvelės vėrimui, raišteliai; • Varstymo lentelės ir įvairių dydžių, formų, faktūrų vėrimui tinkantys daiktai; • Indeliai skaičiavimui (su nurodytu skaitmeniu); • Rūšiavimo indeliai; • Padidinimo stiklai; • Įvairūs samteliai, matavimo šaukštai; • Pincetai; • Kreidutės rašymui, piešimui; • Flomasteriai, rašikliai, spalvoti pieštukai; • Dažai tapymui; • Įvairaus dydžio teptukai; • Indeliai vandeniui;

	• Priemonės judriems lauko žaidimams (kamuoliai ir kt.).
--	--

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Šakių rajono savivaldybė
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl pritarimo Šakių lopšelio-darželio „Klevelis“ ikimokyklinio ugdymo programai
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-10-26 Nr. AT-887
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Dainius Grincevičius Administracijos direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-10-26 07:36
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-10-26 07:37
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B
Sertifikato galiojimo laikas	2021-02-22 11:08 - 2024-02-22 11:08
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	2021 Klevelio Ikimokyklinio-ugdymo-programa.docx
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20211025.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2021-10-26)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2021-10-26 nuorašą suformavo Irena Bacevičienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-